

Szerzeményezz okosan!

Az ELTE könyvtárainak gyakorlata

Előzmények

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) könyvtárai több évtizedes gyakorlattal rendelkeznek a dokumentumok közbeszerzés útján való vásárlásának területén. A tenderek kiírása az egyetem közbeszerzésre specializálódott jogszainak és az Egyetemi Könyvtár szerzeményezéssel foglalkozó munkatársainak együttműködése révén valósul meg.

Időszaki kiadványok

A könyvtárosok az időszaki kiadványok ilyen módon való gyarapításában lényegesen nagyobb tapasztalattal rendelkeznek, mint a könyvek és egyéb dokumentumok területén. Az Egyetemi Könyvtár már 1996-ban egy nyílt közbeszerzési eljárást bonyolított le a Külkereskedelmi Osztály segítségével annak érdekében, hogy az 1997-re szóló külföldi folyóirat-rendelést a közbeszerzési törvény előírásainak megfelelően intézze. „A közbeszerzési eljárás több mint 100 milliós értékben új szállítókkal kötött szerződést eredményezett”¹ – olvasható a könyvtár 1996. évi munkájáról szóló beszámolóban. Mivel a '90-es években a szerződések egy évre szóltak, az Egyetemi Könyvtár 1997-ben², majd 1998-ban³ ismét kezdeményezte a közbeszerzési eljárás elindítását. Ebben az időszakban az ajánlatkérő meghívásos eljárást alkalmazott, amit a könyvtárosok a korábbi beszállítókkal kapcsolatos kedvező tapasztalatai indokoltak. Az Egyetemi Könyvtári Bizottság azonban 2000-ban úgy határozott, hogy a következő pályázati kiírás időtartama három évre szóljon. A hosszabb távú szerződés előnyeiként az alábbi érveket sorakoztatták föl:

- „1. Az Egyetem külföldi folyóiratainak címlistája évek óta alig változik, szinte csak azokat a tudományos törzsfolyóiratokat tartalmazza, melyek az Egyetemen folyó oktató-kutató munka nélkülözhetetlen eszközei.

1 Jelentés az Egyetemi Könyvtár és Levéltár 1996. évi munkájáról. [Budapest, Egyetemi Könyvtár, 1997.] 4. p.

2 Az Egyetemi Könyvtár és Levéltár beszámolója az 1997. költségvetési évről. [Budapest, Egyetemi Könyvtár és Levéltár, 1998.] 6. p.

3 Beszámoló jelentés az Egyetemi Könyvtár és Levéltár 1998. évi munkájáról. [Budapest, Egyetemi Könyvtár, 1999.] 8. p.

2. 3-4 olyan megbízható nagy folyóiratellátó cég szerepel az európai piacon, akik közül 2 eddig is szállítónk volt, szolgáltatásaik és azok színvonala alig különbözik egymástól.
3. A három évre előre ismert ár tervezhetőbbé teszi a költségvetés eme jelentős tételét.
4. Az évenkénti eljárás rengeteg adminisztrációs többletmunkát jelent.”⁴

A nyílt közbeszerzési eljárásra bocsátott folyóiratjegyzék összesen 1734 tételt tartalmazott, amit európai és Európán kívüli fejezetekre bontottak a várhatóan kedvezőbb ajánlatok érdekében. A beérkezett pályázatok elbírálását követően az egyetem a két korábbi szállítóval kötött szerződést, de az előzőekhez képest más arányban. Érdekes, hogy 2001-ben az egyetem a külföldi folyóiratok árának 30%-át központi költségvetésből finanszírozta.⁵

Ezt követően a pályázatok kiírásakor a hosszabb időtartam meghatározását tartották célszerűnek. Ennek megfelelően a 2003-ban előkészített, a teljes egyetemi könyvtári hálózat külföldi folyóiratrendelését érintő tender 2004-től 2006. december végéig szólt. A költségvetési támogatás csökkenése miatt a finanszírozás tekintetében azonban jelentős változás történt: „2003. december elején az egyetemvezetői értekezlet úgy határozott, hogy ... az egyetemen a továbbiakban kizárólag a karok által megrendelt és azok által finanszírozott külföldi folyóiratok rendelhetők.”⁶ Az elvonások miatt mind a könyvtári hálózat, mind az Egyetemi Könyvtár folyóiratrendelése jelentősen csökkent,⁷ a hiányok egy részének pótlására 2005-től nyílt lehetőség.⁸

A közbeszerzési pályázat a külföldi megjelenésű folyóiratok mellett csak 2011-től terjedt ki a belföldi megjelenésű időszaki kiadványokra is: ekkor mindkét szerződés időtartama 2011-től 2013. december 31-ig szólt.⁹ A jelenleg hatályos szerződések megkötésének időpontja 2021 vége, időtartamuk pedig 36 hónapra jött létre. Ha a keretösszeg a harmadik év végéig nem merül ki, akkor a szerződések további 12 hónapra meghosszabbíthatók.¹⁰

4 [Egyetemi Könyvtárról szóló beszámoló, 2000/2001. tanév. Budapest, Egyetemi Könyvtár, 2001. augusztus 5. p.]

5 I.m. [5. p.]

6 Beszámoló jelentés az ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár 2003. évi munkájáról. Budapest, ELTE EK, 2004. 4. p.

7 I. m. 4. p.

8 Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárának szöveges beszámolója a 2005. évi költségvetési évről. Budapest, [Egyetemi Könyvtár], 2006. 6. p.

9 Beszámoló jelentés az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtára 2010. évi munkájáról. Budapest, Egyetemi Könyvtár, 2010. [!2011.] 4. p.

10 Adásvételi keretszerződés. 1. rész Iktatószám: ELTE/6501/6(2021). Adásvételi keretszerződés. 2. rész Iktatószám: ELTE/6501/7(2021)

Könyvek

A könyvek vásárlására vonatkozó közbeszerzési eljárás előkészítésére 2011-ben került sor. A pályázat műszaki tartalmának összeállítása részben azért okozott gondot, mert ebben az időszakban a magyarországi egyetemi könyvtárak – különböző okok miatt – többnyire nem éltek a közbeszerzés lehetőségével, tehát nem állt rendelkezésre olyan tapasztalat, ami segíthette volna az előkészítő munkát. Másrészt a könyvek esetében (az időszaki kiadványokkal ellentétben) nem ismerhető a közbeszerzés tárgya: ha egy kiadó él a várható kiadványok adatainak rendszeres közreadásával, az csupán a közeli egy-két hónapra vonatkozik, és a listákon olyan címek is szerepelhetnek, melyek a későbbiekben sem kerülnek piacra. Ugyanakkor egyetlen könyvtár sem tud előre kalkulálni az elveszett, az olvasói használat során elrongyolódott, a nagyszámú kölcsönzés, előjegyzés miatt példánykiegészítésre szoruló dokumentumbeszerzésekkel. Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy az egyes oktatói (jellemzően OTKA) pályázatok során a kutatók a rendelkezésükre álló pénzkeret egy részét (OTKA-pályázatok esetén az elnyert összeg 5%-át) kötelesek dokumentumbeszerzésre költeni. Az ilyen módon megvásárolt kiadványok az egyetemi szabályozás értelmében könyvtári célú beszerzésnek minősülnek.¹¹ A szerteágazó kutatási témákhoz szükséges szakkönyvek körének előre történő meghatározása szintén aggályos. Ilyen indokok alapján fogalmazta meg az Egyetemi Könyvtár a módosítás előtt álló Közbeszerzési Törvényhez a javaslatait, amit az Országgyűlés Kulturális és Sajtóbizottsága elnökének címzett. A beadvány kitért arra is, hogy a könyv mint gyűjtőfogalom egyedi dokumentumok halmaza, melyek egyedi azonosítóval (ISBN-nel) rendelkeznek, másal nem helyettesíthetők, a könyvtár az olvasói igényeket csak a rugalmas, gyors és költséghatékony beszerzésekkel tudja kielégíteni, valamint a kiadói gyakorlat, struktúra változásai előre nem prognosztizálhatók. A módosító javaslat a könyvtári célú könyvbeszerzések közbeszerzési kötelezettség alóli mentesítését kérte.¹²

Mivel a módosító javaslatra nem született válasz, az ELTE Közbeszerzési Osztálya 2011 szeptemberében nyílt közbeszerzési eljárást írt ki a *Belföldi és külföldi kiadású tudományos és szakmai könyvek beszerzése* tárgyában. A belföldi kiadású könyvek pályázatára nem érkezett érvényes ajánlat, a külföldi kiadású tudományos és szakmai könyvek beszerzése tárgyában pedig a szerződéskötés nem történt meg, mivel a pályázók egyike jogi kifogással élt.¹³

11 11/2016. (XI. 2.) számú kancellári utasítás a bevételezendő dokumentumok körének meghatározásáról és a nyilvántartásuk rendjéről az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. https://www.elte.hu/dstore/document/987/ku_2016_11.pdf (2023. március 16.)

12 Iktatószám: ELTE/11455/2/2011; T-216

13 Iktatószám: ELTE/1218/2012; T-216

A Közbeszerzési Döntőbizottság 2012. február 6-án megtartott ülésén hozott határozata után nyílt csak lehetőség a keretszerződés megkötésére, melynek időtartama 36 hónapra szólt.¹⁴ A belföldi kiadású könyvek tekintetében az egyetem új közbeszerzési eljárást írt ki, az adásvételi (szállítási) keretszerződés megkötésére 2013. november 23-án került sor.¹⁵

A külföldi kiadású tudományos és szakmai dokumentumok beszerzése tárgyban 2015-ben kiírt új pályázat sem zajlott zökkenőmentesen: „A szerződés megkötéséig ... hosszú út vezetett: a pályázati feltételeket 2014 nyarán fogalmaztuk meg, a közzététel az NFÜ¹⁶ többszöri módosítási kérelme miatt, a szerződéskötés pedig az ajánlattevők kifogásai miatt hosszú hónapokig húzódott. Ennek eredményeként az ELTE-n mintegy fél éven keresztül nem lehetett külföldi kiadású könyveket vásárolni.”¹⁷

A jelenleg érvényben lévő szerződések megkötése 2021 folyamán történt, időbeli hatályuk pedig 48 hónapig (vagy 36 hónap + 12 hónappal meghosszabbítható időtartamig), illetve a keretösszeg kimerüléséig tart.¹⁸

Milyen szempontokat vegyünk figyelembe a közbeszerzési pályázatok megfogalmazásakor?

Vonatkozó szabályok

Sikeres, minden szempontot figyelembe vevő pályázat a jogászok és a könyvtárosok együttes munkájának eredményeképpen születhet meg. A könyvtárosok fő feladata az ügynevezett műszaki rész kidolgozása, melyben megfogalmazzák a szakmai elvárásokat, valamint megadják az összes olyan könyvtárszakmai információt, amire a lehetséges ajánlattevőknek szükségük lehet. Össze kell állítani a beküldött anyag elbírálásának alapjául szolgáló értékelési szempontokat és meg kell határozni e szempontok tényleges jelentőségével arányban álló súlysúlyszámokat. A vonatkozó jogszabályok ismerete, alkalmazása a jogászok feladata, azonban hasznos, ha a pályázati anyag összeállításában közreműködő könyvtárosok is tisztában vannak az előírások lényegesebb pontjaival.

A Közbeszerzési Hatóság Elnökének az irányadó közbeszerzési értékhatárokról szóló tájékoztatójában az alábbi információ olvasható: „A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban Kbt.) 15. § (5) be-

14 Iktatószám: ELTE/1218/2/2012

15 39/2013. sz. gazdasági főigazgatói körlevél.

16 Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

17 AZ ELTE Egyetemi Könyvtári Szolgálat 2015. évi beszámolója. [Budapest], ELTE, Egyetemi Könyvtár, 2016. 11. p.

18 Adásvételi keretszerződés. Magyarországon közvetlenül nem elérhető, külföldi kiadású kiadványok. 1. rész. (Iktatószám: ELTE/6500/4(2021), 2. rész. (Iktatószám: ELTE/6500/5(2012).; Adásvételi keretszerződés. Magyarországi kiadású, tudományos és szakmai könyvek. 1. rész. (Iktatószám: ELTE/6499/4(2021), 2. rész. (Iktatószám: ELTE/6499/5(2021)

kezdése szerint a Közbeszerzési Hatóság az egyes beszerzési tárgyak esetében alkalmazandó uniós értékhatárokat, valamint nemzeti értékhatárokat, valamint a 19. § (4) bekezdés a) pontjában meghatározott értékhatárokat minden év elején közzéteszi honlapján. Ennek során az uniós értékhatárok, valamint a 19. § (4) bekezdés a) pontjában meghatározott értékhatárok forintban meghatározott összegét az Európai Bizottságnak az uniós értékhatárok nemzeti valutákban meghatározott összegére vonatkozó, az Európai Unió Hivatalos Lapjában közzétett közleményének megfelelően kell feltüntetni.¹⁹ A könyvtárak dokumentumbeszerzésére az árubeszerzésre előírt értékhatárok vonatkoznak: a nettó 15 000 000 Ft érték feletti beszerzés számít a közbeszerzési értékhatárt meghaladó összegnek, ekkor nemzeti eljárásrendben kell a beszerzést lefolytatni; nettó 75 245 700 Ft felett pedig az uniós eljárásrend szabályait kell alkalmazni.²⁰ Fontos megemlíteni, hogy 2021. november 11-től a közbeszerzésekről szóló törvény harmadik részében közzétett kivételi kör a könyvtárak szempontjából lényeges elemekkel bővült: „E törvényt nem kell alkalmazni az uniós értékhatárt el nem érő ... nyomtatott és elektronikus könyvek, újságok, folyóiratok, időszakos kiadványok, valamint az elsődlegesen az előbbieket tartalmazó, kutatási, közművelődési vagy oktatási célt szolgáló elektronikus adatbázisok, illetve azok felhasználására vonatkozó jogok, a kulturális javak körébe tartozó tárgyak és rájuk vonatkozó jogok megszerzésére, hangszerek, hangszerartozékok és hangszeralkatrészek beszerzésére ...”.²¹ Ez azt jelenti, hogy a jogszabályban felsorolt dokumentumok csak akkor közbeszerzés-kötelesek, ha az egybeszámított becült érték meghaladja az uniós értékhatárt (75 245 700 Ft-ot).

Célszerű pontosan tájékozódni, hogy az idézett törvény a becült érték meghatározására és az egybeszámításra vonatkozóan milyen előírásokat fogalmaz meg:

„19. § (1) Tilos a becült érték meghatározásának módszerét e törvény megkerülése céljával megválasztani.

(2) Tilos a közbeszerzést oly módon részekre bontani, amely e törvény vagy e törvény szerinti uniós értékhatárt elérő vagy meghaladó becült értékű beszerzésekre vonatkozó szabályai alkalmazásának megkerülésére vezet.”²²

19 A Közbeszerzési Hatóság Elnökének tájékoztatója a 2022. január 1-jétől irányadó közbeszerzési értékhatárokról. <https://kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesek-az/magyar-jogi-hatter/elnokei-tajekoztatok/a-kozbeszerzesi-hatosag-elnokenek-tajekoztatoja-a-2022-január-1-jetol-iranyado-kozbeszerzesi-ertekhatarokrol/> (2023. március 5.)

20 I.m.

21 2015. évi CXLI. törvény a közbeszerzésekről. 111. § n) pont <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1500143.tv> (2023. március 5.)

22 2015. évi CXLI. törvény a közbeszerzésekről. 19. § (1)–(2) bekezdés. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1500143.tv> (2023. március 5.)

A szervezet

Az ELTE szervezeti felépítése összetett: oktatási-kutatási intézmények, szolgáltató szervezeti egységek, köznevelési intézmények, a rektori hatáskört segítő szervezeti egységek, a közös rektori-kancellári irányítású egységek, a kancellári szervezet, valamint az egyetemen működő érdekképviselői szervek alkotják. Áttekintésük, a dokumentumbeszerzésre vonatkozó igényeik felmérése elengedhetetlen ahhoz, hogy a pályázat kiírásakor valamennyi egység igényeit figyelembe lehessen venni. A könyvtárral rendelkező karok, intézetek, tanszékek, karon kívüli szervezetek, kollégiumok, köznevelési intézmények esetében ismerni kell a könyvtárak gyűjtőkörét: a gyűjtőkör szakterületi megoszlását, a gyűjtemény mélységét, nyelvi és időbeli határait, a dokumentumtípusok és információhordozók szerinti gyűjtés szempontjait. Egy szervezeten belül azonban általában nemcsak könyvtári célú beszerzésekre van szükség, hanem a működéshez elengedhetetlen dokumentumok (többnyire könyvek, időszaki kiadványok, szabványok) rendszeres biztosítására is. Ezeket a kiadványokat – a könyvtári beszerzésekhez hasonlóan – csak a közbeszerzési partneren/partnereken keresztül lehet megvásárolni.

1. ábra. Lehetséges dokumentumbeszerzés az ELTE szervezeti egységeiben

Piaci szereplők

A közbeszerzési eljárások alapos és hatékony előkészítésének fontos eleme a piaci szereplők és az általuk nyújtott szolgáltatások megismerése. A tárgyilagoss információk összegyűjtése alapul szolgálhat a műszaki tartalom pontosabb

megfogalmazásához, azonban minden esetben figyelni kell arra, hogy ez ne szűküljön egyetlen piaci szereplő szolgáltatásainak jellemzőire.

A belföldi kiadású időszak kiadványok vásárlása területén alapvető változás történt a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóságról (KEF) szóló 250/2014. (X.2) Korm. rendelet megjelenését követően: „... a KEF a belföldi újság és folyóirat ellátás biztosítását a Korm. rendelet 3.§ (1) bekezdés m) pontjában megjelölt szervezetek részére végzi.”²³ A KEF sajtótermék-ellátási (SELL) portálján megtalálható az a lista²⁴, amely az aktuálisan náluk vásárlandó kiadványok címét tartalmazza. A felsőoktatási intézmények könyvtárainak feltehetően szükségük van olyan belföldi kiadású, általában kis példányszámban megjelenő tudományos időszak kiadványokra is, melyeket a KEF egyelőre nem forgalmaz. Ezek esetében közbeszerzési pályázatot kell kiírni. A belföldi kiadású időszak kiadványok mellett célszerű külön pályázatot kiírni, illetve egy pályázaton belül külön részként kezelni a külföldi kiadású időszak kiadványok beszerzését. Az ajánlati felhívásban a részekre vonatkozó információk között megjelölhető, hogy az ajánlatok csak egy részre, legfeljebb a megjelölt részre, illetve valamennyi részre benyújthatók-e.

Könyvek esetében is érdemes a külföldi és a belföldi kiadású dokumentumokat külön kezelni a piaci szereplők profiljának megfelelően. Az ELTE többéves tapasztalata, hogy a külföldi kiadású nyomtatott és az elektronikusan létrehozott (nem időszak jellegű) kiadványok beszerzését nem ugyanaz a piaci szereplő tudja az ajánlatkérő számára a legmegfelelőbb módon biztosítani. Éppen ezért 2022-től külön részként lehetett pályázatot benyújtani a külföldi kiadású nyomtatott és az elektronikusan létrehozott kiadványokra. Az egyes szolgáltatók azonban mind a kurrens, mind az úgynevezett antikvár forgalomban beszerezhető kiadványokat a könyvtárak igényeinek megfelelően tudják szállítani. A belföldi kiadású könyvek esetében ez nem mondható el: a kívánt színvonalú szolgáltatások biztosítása érdekében érdemes külön pályázatot kiírni a magyarországi kiadású, magyarországi kiadóktól közvetlenül beszerezhető tudományos és szakmai könyvek beszerzésére, valamint a magyarországi kiadású, kiadóktól vagy a kiadó terjesztőjétől közvetlenül már nem beszerezhető, jellemzően antikváriumokon keresztül hozzáférhető kiadványok beszerzése tárgyában.

23 250/2014. (X.2) Korm. rendelet a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóságról. 3.§ (1) m) pont. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1400250.kor> (2023. március 7.)

24 KEF SELL portál. <https://sajtotermek.kef.gov.hu/Account/Login?ReturnUrl=%2F> (2023. március 7.)

2. ábra. Dokumentumok közbeszerzése az eljárás tárgya szerint (2022)

Műszaki leírás, értékelési szempontok

A közbeszerzési törvény meghatározza, hogy mit kell tartalmaznia a műszaki leírásnak:

„(1) Az ajánlatkérő köteles megadni a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét - adott esetben a szerződéstervezetben foglaltaknak megfelelő mennyiségi eltérés vagy opcionális rész megadásával - az eljárást megindító felhívásban, valamint előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén az előzetes tájékoztatóban is.

(2) Az ajánlatkérő köteles megadni az eljárást megindító felhívásban vagy a további közbeszerzési dokumentumokban a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírást. A műszaki leírás azoknak az előírásoknak az összessége, amelyek meghatározzák azokat a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzőket, amelyek alapján a közbeszerzés tárgya olyan módon írható le, hogy az megfeleljen az ajánlatkérő által igényelt rendeltetésnek. E jellemzők utalhatnak a kért építési beruházás, áru vagy szolgáltatás előállításának és nyújtásának folyamatára vagy módszerére, vagy életciklusa bármely más szakaszának valamely konkrét folyamatára, akkor is, ha ezek a tényezők végeredményben nem befolyásolják az adott építési beruházás, áru vagy szolgáltatás tulajdonságait, feltéve, hogy kapcsolódnak a szerződés tárgyához [76. § (7) bekezdés], valamint annak értékéhez és céljaihoz képest arányosak.

(3) A műszaki leírásnak valamennyi gazdasági szereplő számára egyenlő hozzáférést kell lehetővé tennie, és nem lehet olyan hatása, amely indokolatlanul akadályozná a verseny biztosítását a közbeszerzés során.”²⁵

Ezzel összhangban az időszaki kiadványok pályázati anyaga konkrét folyóiratcímekeket tartalmaz, az ezekre adott árajánlat lehet az elbírálás alapja, de emellett minőségi kritériumok (például internetalapú ügyintézés biztosítása, a vásárolt dokumentumok rekordjainak szabványos formában való letölthetősége, állandó kapcsolattartó kijelölése, a formátumváltásról és az elektronikus folyóirat-gyűjtemények tartalmi változásairól szóló értesítés küldése, a szállítási határidő megjelölése) is megfogalmazhatók az ajánlatkérő elvárásainak megfelelően.

A megvásárlandó könyvek címjegyzéke – az időszaki kiadványokkal ellentétben – még akkor sem határozható meg előre, ha a közbeszerzési szerződés időtartama rövidebb periódusra szól. Ennek elsősorban az az oka, hogy a kiadói előrejelzések általában csak néhány hónapra vonatkoznak, valamint a jegyzékeken szerepelhetnek olyan kiadványok is, melyek végül nem, illetve késve jelennek meg. A magas kölcsönzési szám, elhasználódás stb. miatt pótlandó könyvek köre szintén nem prognosztizálható. Megadható címek hiányában a közbeszerzési dokumentáció azoknak a belföldi kiadóknak a listáját teszi közzé, melyek kiadványai az ajánlatkérő számára relevánsak. A lista a közbeszerzési időszak alatt alakult új, ajánlatkérő által megjelölt tudományterületeken kiadói tevékenységet folytató kiadókkal értelemszerűen bővül.

A műszaki leírás – mind a belföldi, mind a külföldi kiadású könyvek esetében – tartalmazza, hogy az ajánlatkérő mely tudományterületeken végez tudományos oktatási és kutatási tevékenységet: ezzel az információval lehetőség nyílik a közbeszerzés tárgyának pontosabb meghatározására. Fontos átgondolni azt is, hogy az ajánlatok értékelési szempontjait milyen részszerzőpontok szerint határozzuk meg. Lehetséges, hogy például a belföldi kiadású könyvek tekintetében az egyetem összességében kedvezőbb árajánlatot kap, ha e könyvek körét az alábbi csoportokra bontja:

1. A magyar nyelvű, általános gyűjtőkörű könyvtárak gyűjtőkörébe tartozó, könyvtári forgalomba kerülő szakkönyvek és szépirodalmi kiadványok.
2. Idegen nyelvű könyvek, szakkönyvtárak gyűjtőkörébe tartozó egyes szak- és kézikönyvek (többnyire nem hivatásos kiadók kis példányszámban megjelenő könyvei, valamint konferenciakiadványok).
3. Az Oktatási Hivatal aktuális tanévi Köznevelési Tankönyvjegyzéken szereplő kiadványok.

²⁵ 2015. évi CXLI. törvény a közbeszerzésekről. 58. § (1)–(3) bekezdés. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1500143.tv> (2023. március 7.)

A külföldi kiadású dokumentumok pályázati anyagában a kiadványok beszerzésének helye szerinti csoportosítás szerepel: a lehetséges ajánlattevőknek ezek figyelembevételével kell árajánlatot adniuk, valamint a szállítási határidőt meghatározniuk.

A belföldi kiadású, kiadóktól vagy a kiadó terjesztőjétől közvetlenül már nem beszerezhető, jellemzően antikváriumokon keresztül hozzáférhető kiadványok esetében a szolgáltatás ára mellett lényeges, hogy a pályázat értékelési szempontjai között szerepeljen a megvásárlandó könyvről adandó részletes állapotleírás elkészítése is, hiszen anélkül kell dönteni a beszerzésről, hogy az adott példányt kézbe vehetné a vásárló.

Összefoglaló

Az Egyetemi Könyvtár szerzeményezéssel foglalkozó szakemberei többéves tapasztalattal rendelkeznek mind az időszaki, mind az egyéb dokumentumok pályázati anyagának összeállításában. A műszaki leírásban megfogalmazott szempontok azonban folyamatosan változnak, nem csupán a közbeszerzési törvény módosulásainak köszönhetően, hanem a saját tapasztalatok és az egyetem könyvtarainak, szervezeti egységeinek visszajelzései alapján, a piaci szereplők körében történt átalakulások és a szolgáltatásaik tartalmában bekövetkező transzformációk tükrében is.

3. ábra. Az ELTE közbeszerzési partnerei (dokumentumbeszerzés) 2022-től

Rezümé

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) könyvtárai több évtizedes gyakorlattal rendelkeznek a dokumentumok közbeszerzés útján való vásárlásával. A tenderek kiírása az egyetem közbeszerzésre specializálódott jogászaiknak és az Egyetemi Könyvtár szerzeményezéssel foglalkozó munkatársainak együttműködése révén valósul meg. A könyvtárosok elsődleges feladata az úgynevezett műszaki rész kidolgozása, melyben megfogalmazzák a szakmai elvárásokat, valamint megadják az összes olyan könyvtárszakmai információt, amire a lehetséges ajánlattevőknek szükségük lehet. Össze kell állítani a beküldött anyag elbírálásának alapjául szolgáló értékelési szempontokat és meg kell határozni e szempontok tényleges jelentőségével arányban álló súlyszámokat. A tanulmány a közbeszerzési pályázatok kiírásában való közreműködés során szerzett tapasztalatokat összegzi.

Purchase with ease! Practices of the ELTE libraries

The libraries of the Eötvös Loránd University (ELTE) have many years, decades of experience in purchasing documents through public procurement. The call for tenders is formulated through the cooperation of the jurists of the university specialized in the public procurement and the colleagues of the University Library working in book acquisition. The librarians' primary task is to set out the so called technical part of the tender, in which technical requirements are laid down, and all the library-related information are specified that the tenderers might need. The criteria for the evaluation of the applications should be set out and weighted according to their importance. This paper summarises the experiences gained over several years and decades of involvement in the tendering process for public procurement.

SZÉKELYNÉ TÖRÖK TÜNDE
informatikus könyvtáros
ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár
ORCID: 0000-0002-0785-5090